

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Uzavření dohody o volbě soudu mezi podnikateli v obchodních podmínkách dle Nařízení Brusel I bis

Uzavírání smluv s odkazem na obchodní podmínky je i mezi podnikateli běžnou praxí. Podnikatelé se tak mohou snadno dostat do situace, kdy prostřednictvím pouhého odkazu na obchodní podmínky ve smlouvě dojde pro účel sporu ze smlouvy k určení jinak místně nepřislušného soudu, a to i zahraničního. Nabízí se pak otázka, zda je takové určení vůbec možné. Obecně na ni lze odpovědět, že ano, pokud strana, která obchodní podmínky použije jasně uvedla, že se mají obchodní podmínky uplatňovat a druhá strana měla přiměřenou možnost obchodní podmínky, včetně v nich obsaženého určení soudní příslušnosti, zkontrolovat.[1]

Právní základ prorogační doložky

Před rozebráním samotného tématu je potřeba nahlédnout do jeho právního základu. Na základě jakého předpisu a jakého ustanovení je vůbec možné dohodu o volbě soudu uzavřít?

Dohodu o volbě soudu neboli prorogační doložku či prorogační dohodu, lze sjednat na základě ustanovení § 89a zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu. Samotné znění ustanovení vymezuje přesně její pravidla. Může být uzavřena pouze mezi podnikateli, a to ve vztazích vyplývajících z podnikatelské činnosti. Musí být sjednána písemně a nelze sjednat rozdílnou věcnou příslušnost soudu, avšak pouze příslušnost místní.[2]

Výše uvedené však není jedinou možností. Pro věci s mezinárodním prvkem dveře otevírá čl. 25 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (přepřelované znění) (dále jen „Brusel I bis“), které dává uzavření prorogační doložky podstatně širší možnosti. Zejména neomezuje její sjednání striktně na písemnou formu, ale možností je např. její sjednání ve formě dle obchodních zvyklostí. Důležitý je i nedávný rozsudek Soudního dvora Evropské Unie (dále jen „SDEU“), který určil použitelnost tohoto článku i na vnitrostátní spory, kde je jediným mezinárodním aspektem určení cizozemského soudu.[3]

Tento článek níže shrnuje možnosti inkorporace prorogační doložky do obchodních podmínek ve smlouvách uzavíraných mezi podnikateli podle rozsáhlé judikatury SDEU.

Prorogační doložka v obchodních podmínkách dle judikatury SDEU

• Účel čl. 25 Bruselu I bis a souhlas stran s prorogační doložkou

Účel čl. 25 Bruselu I bis, upravující prorogační doložky, je dvojitý: na jedné straně zajistit, aby si strany mohly zvolit soud, u kterého budou jejich spory projednávány; na druhé straně zajistit to, aby tato svoboda byla přiměřeně omezena.[4] SDEU konkrétně konstatoval, že cílem čl. 25 Brusel I bis je zajistit soulad prorogační doložky se skutečným souhlasem stran.[5] To je zejména pro to, aby došlo k ochraně před nevědomým souhlasem s ustanovením o soudní příslušnosti vloženým do smlouvy jednou ze stran.[6] Generální advokát ve věci *Höszig* proto dovodil, že splněním požadavků

kladených na formu prorogační doložky v čl. 25 odst. 1 Brusel I bis lze objektivně dovozovat existenci dohody,^[7] formální požadavky totiž pomáhají zajistit, že souhlas s prorogační doložkou byl skutečně poskytnut jasně a přesně.^[8]

• **Formální náležitosti uzavření prorogační doložky**

Je tudíž důležité zkoumat, zda byly dodrženy formální náležitosti uzavření prorogační doložky. Obecně čl. 25 Nařízení Brusel I bis dovoluje stranám uzavřít prorogační doložku ve více formách – písemně, ústně s písemným potvrzením nebo ve formě jež odpovídá zvyklosti stran či obchodním zvyklostem.^[9] Písemné formě jsou pak rovnocenná veškerá sdělení elektronickými prostředky, která umožňují trvalý záznam dohody. V případě obchodních podmínek nás tak budou zajímat podmínky (i) dodržení písemnosti či písemného potvrzení ústní dohody a také (ii) sdělení elektronickými prostředky.^[10]

Písemná forma prorogační doložky a ústní forma s písemným potvrzením

Prorogační doložka obecně nemusí být obsažena v těle samotné smlouvy a může být obsažena pouze v obchodních podmínkách, na které daná smlouva odkazuje. Ve vztahu k písemné formě prorogační doložky SDEU již v stále citovaném rozsudku *Estasis Saloti di Colzani* judikoval, že pokud jsou obchodní podmínky uvedeny na zadní straně smlouvy a tato smlouva na ně výslovně odkazuje, nebo pokud smlouva odkazuje na nabídku, která jasně zmiňuje tyto podmínky, může být prorogační doložka považována za platnou. Je však nutné, aby druhá smluvní strana měla možnost si tyto podmínky při běžné péči ověřit. Pokud je prokázáno, že obchodní podmínky, včetně doložky o soudní příslušnosti, byly druhé straně skutečně předloženy, tato doložka obecně splňuje požadavek na písemnou formu; oproti tomu nepřímé či implicitní odkazy na dřívější korespondenci požadavek písemné formy nesplňují.^[11] Podmínky písemné formy nejsou dále splněny ani když jsou obchodní podmínky ke smlouvě pouze přiloženy, aniž by na ně smlouva výslovně odkazovala.^[12] Obecně lze shrnout, že prorogační doložka v obchodních podmínkách je platná, pokud je v samotné smlouvě zahrnut výslovný odkaz na obchodní podmínky a tato smlouva je oběma stranami podepsána. Platí přitom, že obsah obchodních podmínek musel být druhé straně skutečně sdělen tak, aby se s ním daná strana mohla seznámit.^[13]

Ve vztahu k písemnému potvrzení ústní prorogační doložky SDEU v rozsudku *Saey Home & Garden* dovodil, že pokud byla smlouva ujednána ústně bez písemného potvrzení, odkaz na obchodní podmínky uvedený na fakturách vystavených jednou ze stran nemůže být dostatečný pro platnost prorogační doložky.^[14] V každém případě musí být obchodní podmínky, které obsahují prorogační doložku, zpřístupněny (tj. předány, poskytnuty ke stažení, atd.) druhé straně v době ústní dohody. Jejich přiložení k následnému písemnému potvrzení již stačit nebude.^[15]

Prorogační doložka uzavřená ve formě elektronických prostředků

Čl. 25 odst. 2 Brusel I bis dále upravuje uzavření prorogační doložky prostřednictvím elektronických prostředků, které je postaveno na roveň písemné formě. Výslovnou podmínkou čl. Brusel I bis je přitom to, že uzavření doložky prostřednictvím elektronických prostředků musí umožňovat její trvalý záznam. Smyslem čl. 25 odst. 2 Brusel I bis je zajistit, aby požadavek písemnosti nezpochybil platnost doložky o soudní příslušnosti, která byla uzavřena jinak než písemně, ale jejíž obsah lze zpřístupnit vyvoláním na obrazovce.^[16] Účelem je zjednodušení uzavírání smluv elektronickou cestou, neboť aby mohl elektronický přenos nabídnout stejné záruky, zejména co se týče důkazů, postačí, aby byla zachována možnost informace uložit a vytisknout před uzavřením smlouvy.^[17] K tomu SDEU konstatoval, že neexistence trvalého záznamu elektronické komunikace např. jejím vytištěním, však není překážkou formální platnosti nebo existence prorogační doložky.^[18] Lze tak shrnout, že obchodní podmínky obsahující prorogační doložku, jsou sdělením

elektronickými prostředky, které umožňuje trvalý záznam této prorogační doložky ve smyslu čl. 25 odst. 2 nařízení Brusel I bis, jestliže tato technika umožňuje tisk a uložení textu zmíněných podmínek před uzavřením smlouvy.

SDEU v klíčovém rozsudku *El Majdoub* rozhodl, že kupující, který zaškrtl políčko na internetových stránkách prodávajícího a tím výslovně souhlasil s obchodními podmínkami, splnil požadavek na souhlas s těmito podmínkami. V tomto případě se jednalo o tzv. „click-wrapping“, kdy se žalobce měl při uzavírání smlouvy zvolit políčko s odkazem „pro seznámení s dodacími a platebními podmínkami v novém okně klikněte zde“ a na něm se následně obchodní podmínky zobrazily. K tomu SDEU uvedl, že čl. 25 odst. 2 Brusel I bis vyžaduje pouze to, aby byla nabídnuta možnost dlouhodobě zaznamenat dohodu o volbě soudu. Není přitom podstatné, zda kupující skutečně zaznamenal znění obchodních podmínek před nebo po zaškrtnutí políčka, kterým vyjádřil svůj souhlas.[\[19\]](#)

Další názorný příklad byl rozveden v nejnovějším rozsudku *Tilman*, kde SDEU vyložil, že předání informací o obchodních podmínkách je splněno, pokud jsou tyto informace dostupné prostřednictvím obrazovky, a to například pomocí hypertextového odkazu ve smlouvě, který vede na webovou stránku obsahující obchodní podmínky. Podmínkou je, že tento odkaz je funkční a může být zobrazen smluvní stranou při vynaložení běžné péče. SDEU zároveň zdůraznil, že pokud je přístup k těmto podmínkám možný před podpisem smlouvy, a přijetí podmínek je stvrzeno podpisem, není nutné, aby se stránka s podmínkami automaticky otevřela nebo aby bylo k dispozici políčko pro výslovné odsouhlasení. Dále SDEU uvedl, že pro splnění formálních požadavků postačí, pokud je možné tyto podmínky před uzavřením smlouvy uložit a vytisknout, a není podstatné, zda byly informace aktivně poskytnuty nebo zda je smluvní strana obdržela.[\[20\]](#)

Jak je vidět výše, SDEU umožnění trvalého záznamu dohody vykládá poměrně široce. Obzvláště při elektronickém uzavírání smluv, kdy jsou obchodní podmínky přijaty pomocí vyskakovacích oken či je ve smlouvě obsažen pouze hypertextový odkaz odkazující na obchodní podmínky, je vhodné si obchodní podmínky pečlivě prozkoumat a archivovat si jejich znění k datumu podpisu.

Závěr

Možnost volby soudu mezi podnikateli prostřednictvím obchodních podmínek je v současnosti právně akceptovatelná, pokud jsou splněny určité podmínky. Prorogační doložka může být obsažena v obchodních podmínkách, které nejsou ke smlouvě připojené, je však nutné, aby byly druhé straně sděleny a ta se s nimi měla skutečnou možnost se seznámit. U uzavírání prorogační doložky obsažené v obchodních podmínkách formou elektronických prostředků je pak nutné, aby byl umožněn trvalý záznam této dohody (např. skrz možnost uložení či vytisknutí těchto podmínek). V praxi to znamená, že podnikatelé by měli věnovat zvýšenou pozornost formálním náležitostem a důkladně si uchovávat znění obchodních podmínek a datové záznamy o jejich přijetí, aby předešli případným sporům o místní příslušnost.

Lada Reisnerová

Anna Kalašnikovová

BŘÍZA & TRUBAČ
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ — ATTORNEYS AT LAW

Bříza & Trubač, s.r.o., advokátní kancelář

Palladium Praha
Na Poříčí 1079/3a
110 00 Praha 1

Tel.: +420 777 601 114
e-mail: info@brizatrubac.cz

[1] MAGNUS, U., & MANKOWSKI, P. (Eds.). (2016). Brussels ibis regulation - commentary. Schmidt, Otto, Dr., KG, Verlag. str. 637.

[2] Srov. § 89a, zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád; PŘIDAL O., a další: Občanský soudní řád. Komentář. 3. vydání. C. H. Beck, 2023.

[3] Rozsudek SDEU, ve věci Inkreal, C-566/22; LÍNEK D., Volba cizího soudu je možná i v čistě vnitrostátních poměrech, E-právo, dne 27. 3. 2024.

[4] MAGNUS, U., & MANKOWSKI, P. (Eds.). (2016). Brussels ibis regulation - commentary. Schmidt, Otto, Dr., KG, Verlag. str. 591.

[5] Rozsudek SDEU ve věci Refcomp, C-543/10, ze dne 7. 2. 2013, bod 28; Rozsudek SDEU, ve věci Hószig, C-222/15, ze dne 7. 7. 2016, bod 36; Rozsudek SDEU, ve věci El Majdoub, C-322/14, ze dne 21. 5. 2015, bod 30.

[6] Rozsudek SDEU ze dne 21. 5. 2015, ve věci El Majdoub, C-322/14, ze dne 21. 5. 2015, bod 30; Rozsudek SDEU, ve věci Tilman, C-358/21, ze dne 24. 11. 2022, bod 54.

[7] Stanovisko generálního advokáta Macieje Szpunara ze dne 7. 4. 2015, ve věci Hószig, C-222/15, body 33-34.

[8] Rozsudek SDEU ve věci El Majdoub, C-322/14, ze dne 21. 5. 2015, bod 29; navazuje na judikaturu ze 70. let – Estasis Saloti di Colzani, 24/76, ze dne 14. 12. 1976 a další.

[9] Čl. 25 odst. 1 Brusel I bis.

[10] Srov. čl. 25 odst. 1 a 2 Brusel I bis.

[11] Rozsudek SDEU ve věci Estasis Saloti di Colzani, 24/76, ze dne 14. 12. 1976, bod 12.

[12] MAGNUS, U., & MANKOWSKI, P. (Eds.). (2016). Brussels ibis regulation - commentary. Schmidt, Otto, Dr., KG, Verlag. str. 639.

[13] Rozsudek SDEU ve věci Hószig, C-222/15, ze dne 7. 7. 2016, body 39-40.

[14] Rozsudek SDEU ve věci Saey Home & Garden, C-64/17, ze dne 8. 3. 2018, body 27-28.

[15] MAGNUS, U., & MANKOWSKI, P. (Eds.). (2016). Brussels ibis regulation - commentary. Schmidt, Otto, Dr., KG, Verlag. str. 642.

[16] Rozsudek SDEU ve věci El Majdoub, C-322/14, ze dne 21. 5. 2015, bod 35.

[17] Rozsudek SDEU ve věci El Majdoub, C-322/14, ze dne 21. 5. 2015, bod 36; Rozsudek SDEU, ve věci Tilman, C-368/21, ze dne 24. 11. 2022, body 43-45.

[18] Rozsudek SDEU ve věci El Majdoub, C-322/14, ze dne 21. 5. 2015, bod 34; Prof. POCAR F., důvodová zpráva k Úmluvě o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech podepsané v Luganu dne 30. října 2007.

[19] Rozsudek SDEU ve věci El Majdoub, C-322/14, ze dne 21. 5. 2015, body 31-33.

[20] Rozsudek SDEU ve věci Tilman, C-358/21, ze dne 24. 11. 2022, body 51-53.

© EPRAVO.CZ – Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)

- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Proč dnes více než polovina M&A transakcí ve střední Evropě nekončí podpisem](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. – zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)
- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)